

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รายวิชา ส 22103 ประวัติศาสตร์ 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา

แผนการเรียนรู้ที่ 8 ลักษณะการเมืองการปกครองของอยุธยาในสมัยต่างๆ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1

เวลา 10 คาบ

เวลา 1 คาบ

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การเมืองการปกครองของอาณาจักรอยุธยามีพัฒนาการจากสมัยอยุธยาตอนต้นจนถึงตอนปลาย ซึ่งมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นสมมติเทพและดำรงฐานะธรรมราชา

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด

ส 4.3 ม.2/1 วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรีในด้านต่างๆ

ม.2/2 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยา

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) อธิบายลักษณะการเมืองการปกครองสมัยอยุธยาได้
- 2) เปรียบเทียบรูปแบบการจัดการปกครองในสมัยต่างๆ ได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาในด้านการเมืองการปกครอง

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

-

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการรวบรวมข้อมูล
- 2) ทักษะการวิเคราะห์
- 3) ทักษะการสรุปลงความเห็น
- 4) ทักษะการสร้างความรู้

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย

2. ใฝ่เรียนรู้

3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้ (ต่อจากคาบที่ 7)

วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด

1. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า พัฒนาการด้านการเมืองการปกครองของอาณาจักรอยุธยาเป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะของการปรับปรุงเพื่อจัดระบบระเบียบจากปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการปกครอง โดยที่ยังคงรูปแบบพื้นฐานของการปกครองในลักษณะเดิม
2. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ถึงสาเหตุของการปรับปรุงรูปแบบการปกครองในแต่ละยุคสมัยของอาณาจักรอยุธยา ในประเด็น ดังนี้ 1) พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์มีลักษณะอย่างไร 2) การจัดรูปแบบการปกครองแต่ละสมัยมีสิ่งใดที่คล้ายคลึงกัน
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปภาพรวมพัฒนาการด้านการเมืองการปกครองของอาณาจักรอยุธยา ลงบนกระดาน โดยครูเป็นผู้เติมเต็มให้สมบูรณ์
4. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด
 - นักเรียนเข้าใจว่า คำว่า “ธรรมราชา” และ “สมมติเทพ” หมายความว่าอย่างไร (พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)
5. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพื้นฐานการเมืองการปกครองของอาณาจักรอยุธยา จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้เป็นแนวคิดสั้นๆ เพื่อให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น
6. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด
 - การจัดการปกครองในสมัยอยุธยามีการเปลี่ยนแปลงหลายครั้งเป็นเพราะเหตุใด (พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)
7. ครูแจกใบงานที่ 2.3 เรื่อง ลักษณะการเมืองการปกครองของอาณาจักรอยุธยา ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำตอบ
8. ครูตรวจสอบความรู้ของนักเรียนโดยการสุ่มตัวแทนของแต่ละกลุ่มผลัดกันนำเสนอคำตอบในใบงานที่ 2.3 หน้าชั้นเรียน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มอย่างมีเหตุผล
9. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง พัฒนาการด้านการเมืองการปกครองของอยุธยา

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 2.3	ใบงานที่ 2.3	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน ประวัติศาสตร์ ม.2
- 2) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
- 3) ใบงานที่ 2.3 เรื่อง ลักษณะการเมืองการปกครองของอาณาจักรอยุธยา

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ / อินเทอร์เน็ต

ใบงานที่ 2.3

ลักษณะการเมืองการปกครองของอาณาจักรอยุธยา

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น ม.2/..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. อาณาจักรอยุธยาปกครองด้วยพระมหากษัตริย์ 33 พระองค์ ประกอบด้วยราชวงศ์ใดบ้าง
.....
2. หลักฐานที่แสดงว่า สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ระบุแบบการปกครองมาจากสุโขทัย และเขมร คืออะไร
.....
3. การสืบทอดตำแหน่งผู้ปกครองหัวเมืองชั้นนอกหรือเมืองพระยามหานคร มีหลักเกณฑ์อย่างไร
.....
4. การยอมรับอำนาจของอยุธยาด้วยการส่งบรรณาการมาถวายตามวาระ และมีอิสระในการปกครองตนเอง เป็นการจัดการปกครองแบบใด
.....
5. เหตุใดจึงมีการแบ่งราชการส่วนกลาง ออกเป็น 2 ฝ่าย คือ สมุหนายก และสมุหพระกลาโหม
.....
6. เหตุใดสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถจึงต้องปรับปรุงการปกครองส่วนหัวเมืองใหม่
.....
7. ตำแหน่งที่มีหน้าที่ดูแลหัวเมืองในวงราชธานีหรือเมืองชั้นจัตวาโดยขึ้นตรงต่อราชธานี คือตำแหน่งใด
.....
8. สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถใช้หลักการใด ในการจัดการปกครองหัวเมืองออกเป็นชั้นเอก ชั้นโท ชั้นตรี
.....
9. สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 ได้มีการจัดระเบียบไพร่พลอย่างไร เพื่อประโยชน์ในการปกครอง
.....
10. สมัยอยุธยาตอนปลายมีหน่วยงานใด ที่ดูแลหัวเมืองฝ่ายใต้
.....

ใบงานที่ 2.3

ลักษณะการเมืองการปกครองของอาณาจักรอยุธยา

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น ม.2/..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

- อาณาจักรอยุธยาปกครองด้วยพระมหากษัตริย์ 33 พระองค์ ประกอบด้วยราชวงศ์ใดบ้าง
.....ราชวงศ์อู่ทอง ราชวงศ์สุพรรณภูมิ ราชวงศ์สุโขทัย ราชวงศ์ปราสาททอง และราชวงศ์บ้านพลูหลวง.....
- หลักฐานที่แสดงว่า สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) รับรูปแบบการปกครองมาจากสุโขทัย และเขมร คืออะไร
.....กษัตริย์ทรงเป็นธรรมราชา-อิทธิพลสุโขทัย และจตุสดมภ์-อิทธิพลของเขมร.....
- การสืบทอดตำแหน่งผู้ปกครองหัวเมืองชั้นนอกหรือเมืองพระยามหานคร มีหลักเกณฑ์อย่างไร
.....สืบทอดตามสายโลหิตจากพ่อไปลูก.....
- การยอมรับอำนาจของอยุธยาด้วยการส่งบรรณาการมาถวายตามวาระ และมีอิสระในการปกครองตนเอง เป็นการจัดการปกครองแบบใด
.....หัวเมืองประเทศราช.....
- เหตุใดจึงมีการแบ่งราชการส่วนกลาง ออกเป็น 2 ฝ่าย คือ สมุหนายก และสมุหพระกลาโหม
.....แบ่งตามหน้าที่ฝ่ายทหารและพลเรือน.....
- เหตุใดสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถจึงต้องปรับปรุงการปกครองส่วนหัวเมืองใหม่
.....ผนวกอาณาจักรสุโขทัยเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรอยุธยา.....
- ตำแหน่งที่มีหน้าที่ดูแลหัวเมืองในพระราชธานีหรือเมืองชั้นจัตวาโดยขึ้นตรงต่อราชธานี คือตำแหน่งใด
.....ผู้รั้ง และกรมการเมือง.....
- สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถใช้หลักการใด ในการจัดการปกครองหัวเมืองออกเป็นชั้นเอก ชั้นโท ชั้นตรี
.....ขนาด และความสำคัญของเมือง.....
- สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 ได้มีการจัดระเบียบไพร่พลอย่างไร เพื่อประโยชน์ในการปกครอง
.....จัดตั้งกรมสุรัสวดี (สัสดี) เพื่อขึ้นทะเบียนไพร่พล และพิธีการเกณฑ์ไพร่พล.....
- สมัยอยุธยาตอนปลายมีหน่วยงานใด ที่ดูแลหัวเมืองฝ่ายใต้
.....กรมคลัง.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	การแบ่งหน้าที่กัน อย่างเหมาะสม				ความร่วมมือ กันทำงาน				การแสดง ความคิดเห็น				การรับฟัง ความคิดเห็น				ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือกัน				รวม 20 คะแนน	ระดับ คุณภาพ
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		
1.																							
2.																							
3.																							
4.																							
5.																							
6.																							
7.																							
8.																							
9.																							
10.																							
11.																							
12.																							
13.																							
14.																							
15.																							
16.																							
17.																							
18.																							
19.																							
20.																							
21.																							
22.																							
23.																							
24.																							
25.																							
26.																							
27.																							
28.																							
29.																							
30.																							

ลงชื่อผู้ประเมิน
..... / /

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การแบ่งหน้าที่กันอย่างเหมาะสม	แบ่งงานตามความถนัดของสมาชิกทุกคนอย่างชัดเจนและเป็นธรรม	แบ่งงานให้สมาชิกทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบชัดเจน	แบ่งงานให้สมาชิกส่วนใหญ่ แต่มีบางคนไม่มีหน้าที่ชัดเจน	มีสมาชิกเพียงบางคนทำ โดยไม่มีการจัดแบ่งหน้าที่
2. ความร่วมมือกันทำงาน	สมาชิกทุกคนกระตือรือร้นร่วมมือทำงานอย่างเต็มที่จนสำเร็จตามเป้าหมาย	สมาชิกส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลืองานจนสำเร็จ	สมาชิกบางคนขาดความกระตือรือร้น ต้องคอยกระตุ้นเตือน	สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ให้ความร่วมมืองานไม่คืบหน้า
3. การแสดงความคิดเห็น	กล้าแสดงออก เสนอแนวคิดที่มีเหตุผลและสร้างสรรค์สม่ำเสมอ	แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มบ่อยครั้ง	แสดงความคิดเห็นบ้างเมื่อได้รับการสอบถาม	ไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนวคิดใดๆ
4. การรับฟังความคิดเห็น	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความเคารพ และนำมาปรับปรุงงาน	รับฟังและยอมรับข้อเสนอแนะของเพื่อนร่วมกลุ่ม	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นบางครั้ง	ไม่เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
5. ความมีน้ำใจช่วยเหลือกัน	มีน้ำใจ อาสาช่วยเหลือเพื่อนร่วมกลุ่มและกลุ่มอื่นอย่างเต็มใจ	ช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มเมื่อเห็นว่างานยังไม่เสร็จ	ช่วยเหลือเพื่อนเฉพาะเมื่อได้รับการร้องขอ	ขาดความเอื้อเฟื้อไม่ช่วยเหลือเพื่อนร่วมกลุ่ม

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

คะแนน	ระดับคุณภาพ	ผลการประเมิน
18-20	4	ดีมาก
14-17	3	ดี
10-13	2	พอใช้ ผ่านเกณฑ์
ต่ำกว่า 10	1	ปรับปรุง ไม่ผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การผ่าน ได้คะแนนตั้งแต่ 10 คะแนนขึ้นไป หรือระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ชั้น ม.2/.....

คำชี้แจง ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	มีวินัย			ใฝ่เรียนรู้			มุ่งมั่นในการทำงาน			รวม 9 คะแนน	ระดับคุณภาพ
		3	2	1	3	2	1	3	2	1		
1.												
2.												
3.												
4.												
5.												
6.												
7.												
8.												
9.												
10.												
11.												
12.												
13.												
14.												
15.												
16.												
17.												
18.												
19.												
20.												
21.												
22.												
23.												
24.												
25.												
26.												
27.												
28.												
29.												
30.												

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
..... /..... /.....

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะ	ดีเยี่ยม (3 คะแนน)	ดี (2 คะแนน)	ผ่าน (1 คะแนน)	ปรับปรุง (0 คะแนน)
1. มีวินัย	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎระเบียบของห้องเรียนอย่างเคร่งครัด ตรงต่อเวลาในการเข้าเรียน ปฏิบัติกิจกรรม และส่งงานครบถ้วนตรงเวลาทุกครั้ง เป็นแบบอย่างที่ดี	ปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้องเรียน เข้าเรียน และร่วมกิจกรรมตรงเวลา ส่งงานตรงเวลา เป็นส่วนใหญ่	ปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้องเรียนและส่งงานตรงเวลาเป็นบางครั้ง ต้องมีการกระตุ้นเตือน	ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ละเลยข้อตกลง เข้าเรียนสาย และไม่ส่งงานตามกำหนดแม้ได้รับการตักเตือน
2. ใฝ่เรียนรู้	ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ ชักถามข้อสงสัย ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้หลากหลายด้วยตนเอง และบันทึก/สรุปองค์ความรู้ได้ อย่างเป็นระบบสม่ำเสมอ	ตั้งใจเรียนและร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมตามที่ได้รับมอบหมาย มีการบันทึกสรุปความรู้ได้ดี	ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่ครูกำหนด ไม่ค่อยซักถามหรือแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ต้องคอยกระตุ้น	ไม่ตั้งใจเรียน ขาดสมาธิ ไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และไม่แสวงหาความรู้ใด ๆ
3. มุ่งมั่นในการทำงาน	เอาใจใส่และรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ทุ่มเทอดทน แก้ปัญหาและอุปสรรคจนงานสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย	ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ มีความพยายามแก้ปัญหาในการทำงาน งานมีความถูกต้องเรียบร้อยดี	ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จสิ้นตามเวลา แต่ยังขาดความประณีต ต้องมีผู้คอยกำกับดูแลเป็นระยะ	ไม่ตั้งใจทำงาน ละทิ้งงานกลางคัน ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย และไม่พยายามแก้ไขปัญห

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

คะแนน	ระดับคุณภาพ	ผลการประเมิน
7 - 9	4	ดีเยี่ยม
5 - 6	3	ดี
3 - 4	2	ผ่าน
0 - 2	1	ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ได้คะแนนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไป หรือระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป

บันทึกผลหลังสอน

รายวิชา ส 22103 ประวัติศาสตร์ 3

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 8 เรื่อง ลักษณะการเมืองการปกครองของอยุธยาในสมัยต่าง ๆ

วันที่เดือน.....พ.ศ.....

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวสังวาลย์ แสนแสง)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายพิทักษ์ แผงอ่อน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งศรีอุดม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....